

متن پرسش

سلام استاد: طبق جواب سوال ۱۲۰۵۱ که فرمودید: «این یک موضوع روشنی است که وقتی بپذیریم بدن توسط روح تدبیر می‌شود پس وقتی روح در اضطراب قرار گیرد بدن را به طور طبیعی تدبیر نمی‌کند و لذا شما با انواع بیماری‌های بدن روبه‌رو می‌شوید چنان‌چه در روایات داریم اگر بیماری در جامعه زیاد شد باید به مردم توصیه شود از گناهان خود توبه کنند زیرا گناه موجب خارج کردن روح از تعادل می‌گردد و در نتیجه روح، بدن را درست تدبیر نمی‌کند. این نوع بیماری‌ها غیر از آن بیماری‌هایی است که از طریق عوامل خارجی اعم از میکروب و یا سموم و یا عوامل دیگر موجب بیماری بدن می‌شود.» آیا می‌توان بیماری‌های روانی و عصبی را در دسته همین نوع بیماری‌هایی که (وقتی روح در اضطراب قرار گیرد بدن را به طور طبیعی تدبیر نمی‌کند و لذا شما با انواع بیماری‌های بدن روبه‌رو می‌شوید) قرار داد؟ یعنی می‌خواهم بگویم علت بیماری‌های عصبی و روانی در ابتدا زیاد یا کم شدن هورمون‌های مغزی یا به اصطلاح طب سنتی زیاد شدن سودا در سر نیست بلکه خود نفس هست که به دلایلی (که عموماً گناه و یا خارج شدن وهم از کنترل و تدبیر عقل) باعث آن بیماری روحی می‌شود که آثار آن بیماری روحی که نفس باعثش شده کم یا زیاد شدن هورمون‌های مغزی است، در اصل خود نفس به دلایلی باعث بیماری روحی و روانی در خودش شده که اثرش کم یا زیاد شدن هورمون‌های مغزی می‌باشد، نه اینکه کم یا زیاد شدن هورمون‌های مغزی باعث بیماری‌های روحی و روانی شده، البته اگر نفس را اصلاح کنیم و با عبادت و توکل به خدا و توسل به ائمه اطهار (ع) و تفکر عاقلانه نفس را از آن حالت بیمارگونه خارج کنیم و نفس به حالت تعادل برگردد لاجرم هورمون‌های مغز هم به تعادل خود برمی‌گردد چون نفس که متعادل شده بدن را تدبیر می‌کند پس مغز و یا بدن هم متعادل می‌شود. آیا نظر اینجانب درست است؟

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: همین‌طور است که نتیجه گرفته‌اید. یعنی بعضاً ما آثار عدم تعادل نفس به جهت گناه را در غیر نرمال شدن ترشحات هورمون‌ها می‌یابیم. فکر می‌کنم این مسائل به صورت مبنایی در کتاب خویشتن پنهان مطرح شده است. موفق باشید